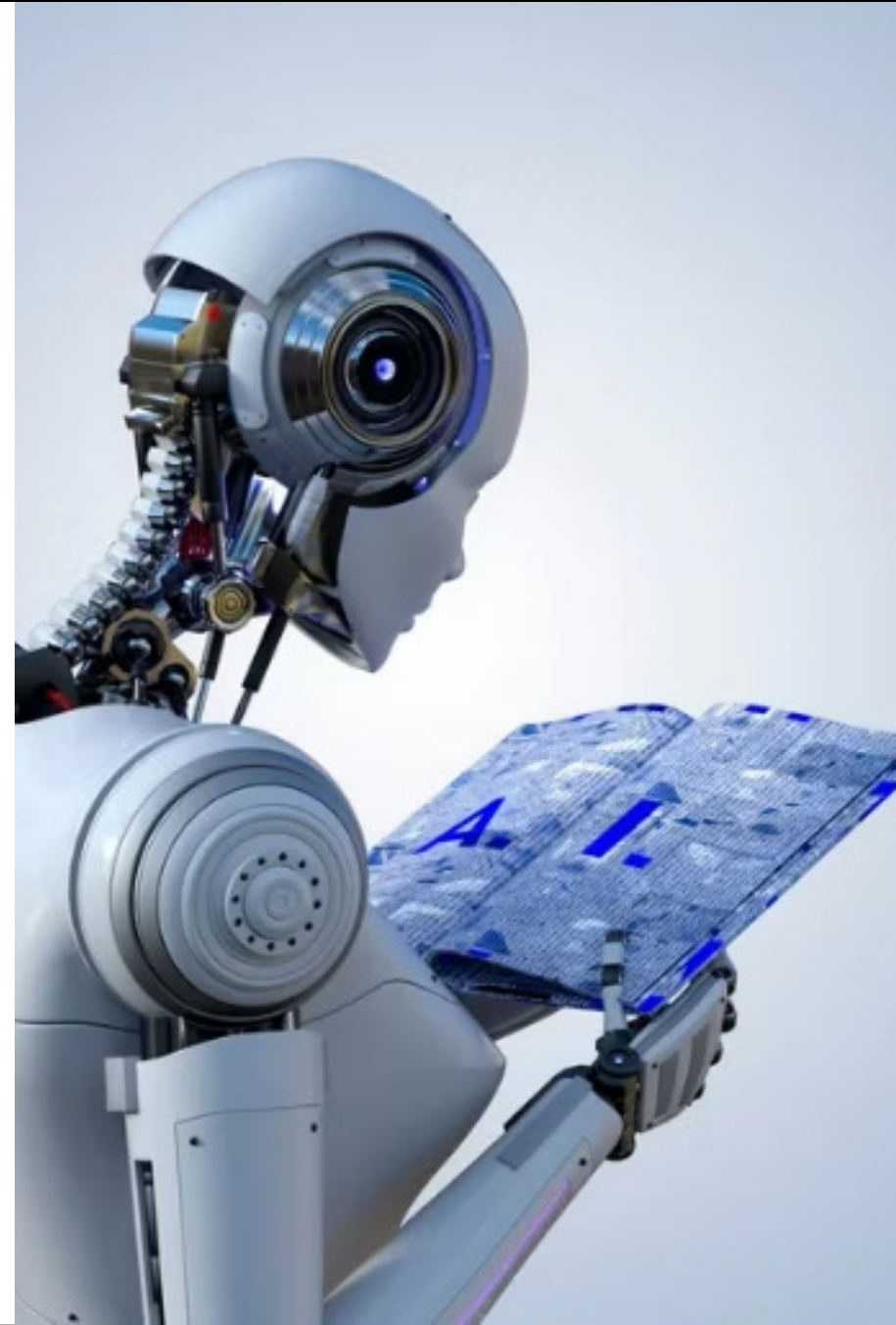

SEMINAR

Compliance met wet- en regelgeving inzake gebruik van AI

Instituut voor Pensioeneducatie

4 maart 2026

Arie van den Bergen

Oprichter | Finnick Legal

- Specialist in financiële toezichtwetgeving en AI-regulering
- Adviseert financiële instellingen over 'licence to operate'
- Strategisch sparringpartner voor bestuur en compliance
- Brug tussen innovatie (AI/FinTech) en toezicht (AFM/DNB)
- Zie <https://finnicklegal.nl>

Waarom Finnick Legal

- 25+ jaar ervaring in financiële regelgeving
- Diepgaande expertise in FinTech en AI-toepassingen
- Ervaring aan beide kanten: advocatuur én bankwezen
- Betrokken bij vergunningen, toezicht en governance
- Focus op werkbare compliance in plaats van papieren oplossingen

Ervaring

- Advocaat bij De Brauw, BarentsKrans en Ploum
- Senior bedrijfsjurist bij Deutsche Bank en ING
- 7 jaar senior legal bij Knab (vanaf start-upfase)
- Intensieve betrokkenheid bij innovatie in gereguleerde omgeving
- Zie [LinkedIn-profiel](#)

⚠ WAAR KAN HET FOUT GAAN?

Risico's van AI: lessen uit de praktijk

AI-systemen kunnen ernstige fouten maken wanneer bias niet wordt geadresseerd. Twee spraakmakende voorbeelden illustreren de risico's.

Google Gemini: "biased" en "completely unacceptable"

Google CEO Sundar Pichai noemde de output van Gemini "biased" nadat het AI-model historische figuren in onjuiste etniciteiten en genders afbeeldde — waaronder Duitse WOII-soldaten als personen van kleur.

Amazon: AI-recruitmenttool discrimineerde vrouwen

Amazon's ML-specialisten ontdekten dat hun recruitmenttool vrouwen benadeelde. Het systeem gaf kandidaten sterren van 1 tot 5, maar was getraind op 10 jaar cv's — voornamelijk van mannen.

⚠️ RISICO'S

Waar manifesteren risico's zich?

AI biedt kansen, maar brengt ook substantiële risico's met zich mee. Deze risico's raken de kern van betrouwbaarheid, uitlegbaarheid en governance.

Bias

Vertekening in krediet- of suitabilitymodellen kan leiden tot discriminatie en toezichtrisico's.

Hallucinaties

AI genereert overtuigende maar feitelijk onjuiste informatie in rapportages.

Model drift

Modelprestaties verslechteren ongemerkt wanneer data verandert over tijd.

Black box- besluitvorming

Onvoldoende uitlegbaarheid ondermijnt het vertrouwen en de verantwoording.

Onvoldoende governance

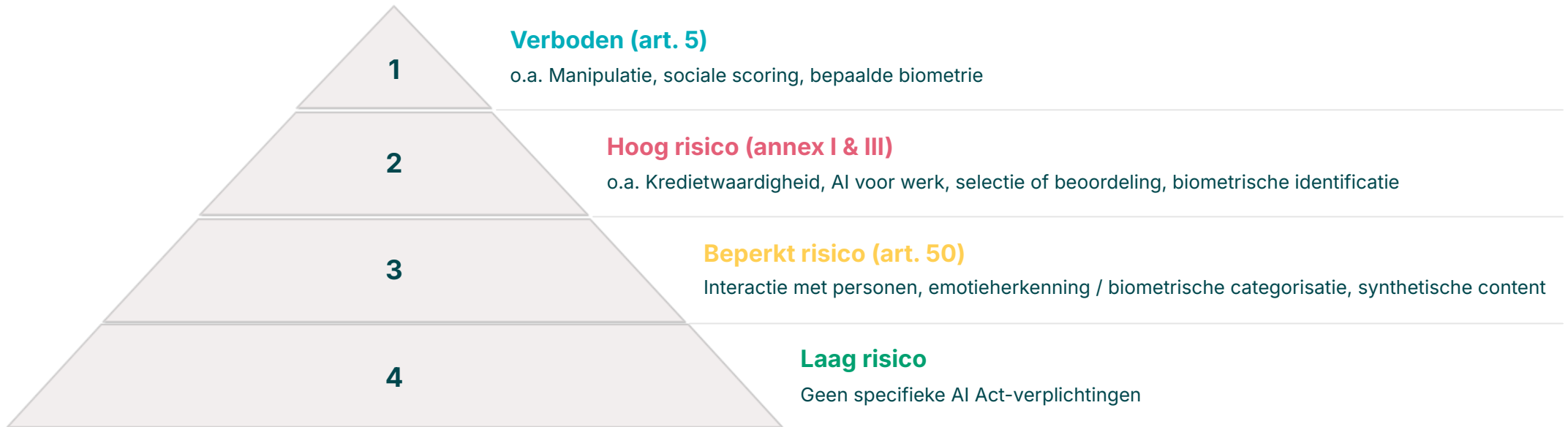
Gebrek aan beleid, eigenaarschap en toezicht op AI-systemen.

Reputatieschade

Incidenten met AI kunnen het vertrouwen van deelnemers en stakeholders ernstig schaden.

AI Act: de vier risicoregimes

De Europese AI Act classificeert AI-systemen in vier risicocategorieën. Elke categorie kent eigen verplichtingen — van een volledig verbod tot minimale eisen.

HIGH-RISK

Hoog risico AI: wat zijn de verplichtingen?

Risicomanagement

Een doorlopend proces om AI-risico's systematisch te identificeren, beoordelen en mitigeren gedurende de hele levenscyclus.

Datakwaliteit & biascontrole

Training- en testdata moeten relevant, representatief en zo vrij mogelijk van systematische vertekeningen zijn.

Technische documentatie

Er moet vooraf volledige documentatie beschikbaar zijn waarmee naleving en werking aantoonbaar zijn.

Conformiteitsbeoordeling

Vóór marktintroductie moet formeel worden vastgesteld dat het systeem aan alle wettelijke eisen voldoet. Bij afwijking van geharmoniseerde normen kan een externe beoordeling verplicht zijn.

Post-market monitoring

Na inzet moet het systeem actief worden gemonitord en moeten ernstige incidenten worden gemeld.

VERPLICHTINGEN

Transparantieverplichtingen (beperkt risico)

Informeer bij interactie met AI-systemen

Gebruikers moeten weten dat ze met een AI-systeem communiceren.

Maak deepfake content als zodanig bekend

Bij artistieke of satirische werken volstaat een proportionele vermelding die het werk niet verstoort.

Maak AI-tekst over aangelegenheden van algemeen belang bekend

Een uitzondering geldt bij menselijke redactionele controle en als redactionele (eind)verantwoordelijkheid wordt genomen

- Daarnaast geldt een algemene verplichting om te zorgen voor een toereikend niveau van AI-geletterdheid bij AI-gebruikers (art. 4)

🔗 CASUS

Gebruiker of óók aanbieder?

Vraag:

U ontwikkelt intern een ML-risicomodel. U verkoopt het niet. Bent u aanbieder?

Ja — als u een AI-systeem of een AI-model voor algemene doeleinden ontwikkelt of laat ontwikkelen en het onder eigen naam in gebruik stelt, kwalificeert u als aanbieder onder de AI Act, ook zonder commerciële verkoop.

Gebruikt u een foundation model (LLM) en wijzigt u dit substantieel? Dan kunt u óók aanbieder worden

📌 Gevolgen als u aanbieder bent:

- Ontwerpverantwoordelijkheid voor het systeem
- Aanspreekbaar op compliance onder de AI Act
- Transparantie- en AI-literacyverplichtingen blijven gelden
- Evt. extra verplichtingen bij hoog risico AI

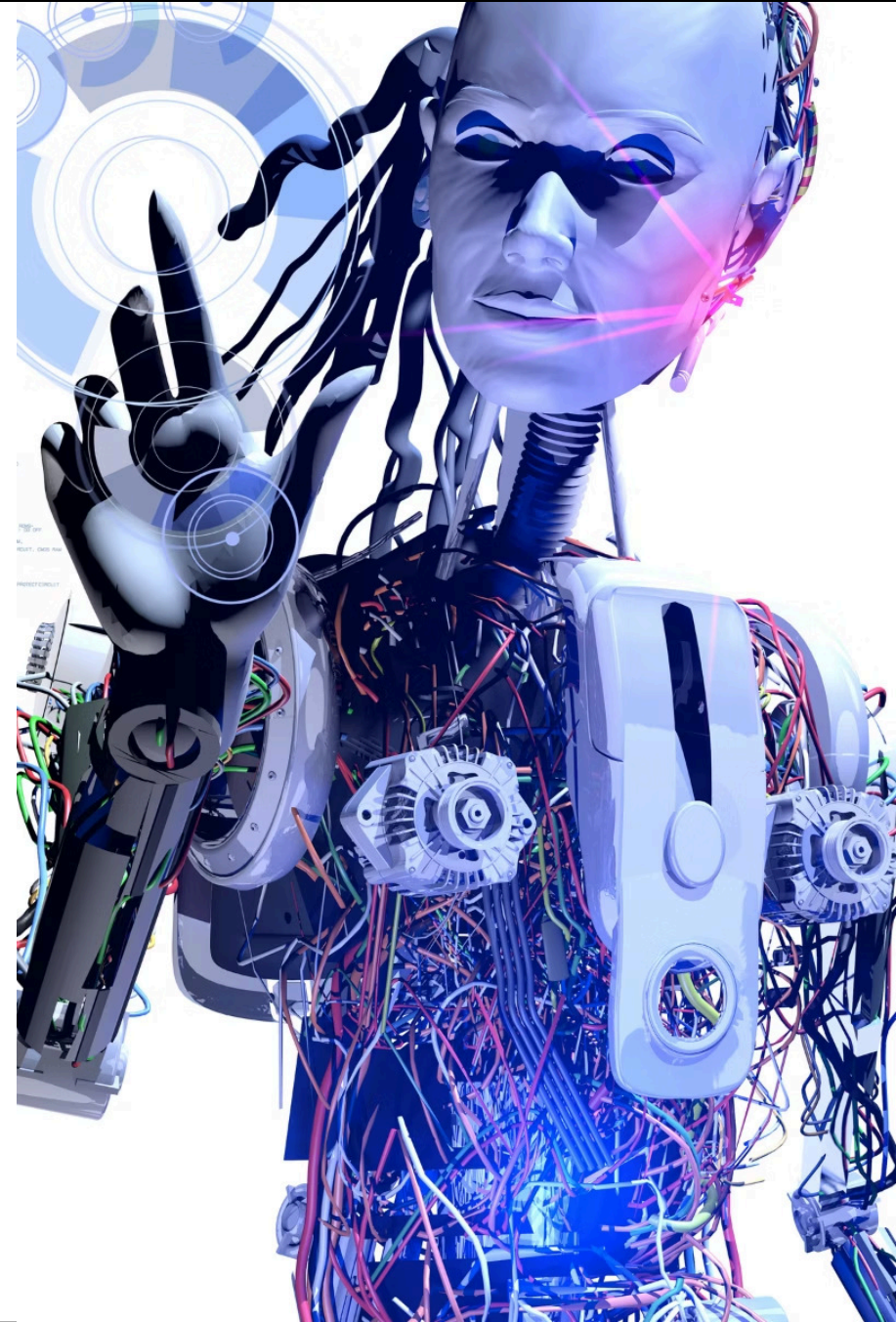

Omnibus Act: wat verandert mogelijk?

De voorgestelde Omnibus Act koppelt hoog risico verplichtingen aan de beschikbaarheid van geharmoniseerde standaarden en brengt belangrijke vereenvoudigingen.

Vereenvoudigingen

- Hoog risico verplichtingen starten uiterlijk 2 december 2027
- AI Office krijgt een sterkere centrale rol
- Verlichting voor MKB en lichte systemen
- AI-geletterdheid meer via ondersteuning
- Meer ruimte voor testen en vereenvoudiging

Concrete impact voor pensioenfondsen en vermogensbeheerders

De AI Act vereist concrete stappen van iedere organisatie die AI inzet. Dit zijn de vijf prioriteiten om nu op te pakken.

1

AI-inventaris opstellen

Breng alle AI-systemen in kaart die u gebruikt of ontwikkelt.

2

Risicoclassificatie per use case

Bepaal per toepassing in welk risicoregime deze valt.

3

Rol vaststellen: aanbieder of gebruiker?

Bepaal of u kwalificeert als aanbieder, en welke verplichtingen daarbij horen.

4

Governance inrichten

Stel beleid, processen en verantwoordelijkheden vast voor AI-gebruik.

5

Board betrekken

Zorg dat het bestuur geïnformeerd is en actief betrokken bij AI-governance.

Wat verwachten DNB en AFM?

De toezichhouders kijken verder dan alleen compliance met de AI Act. Zij verwachten een **volwassen governanceframework** rond AI.

Governance

- Volledige AI-inventaris
- Heldere eigenaarschap
- Modelvalidatie
- Monitoring & drift-detectie

Board

- Begrijpt werking en risico's
- Wordt periodiek geïnformeerd
- Neemt verantwoordelijkheid

Data

- Bias-controle
- Datakwaliteit
- Uitlegbaarheid

DNB SAFEST-framework

Uitbesteding en AI: aandachtspunten

❏ Vraag aan de zaal: Besteedt u AI-risico's uit met vermogensbeheer?

- 1 **Fonds blijft eindverantwoordelijk**
- 2 **Inzicht vereist in AI-gebruik beheerder**
- 3 **Contractuele borging van AI-governance**
Overweeg bepalingen over:
  - Transparantie AI-gebruik
  - AI Act-compliance
  - Meldplicht bij incidenten
  - Audit- of inzagerecht
- 4 **AI kan uitbesteed worden, toezicht niet!**

INZICHTEN

Wat AI écht betekent voor toezicht

1

De AI Act raakt pensioenfondsen minder dan gevreesd, maar bestuurders harder dan gedacht.

2

Onwetendheid over AI-gebruik is geen verdediging richting toezichthouder.

3

Wie zijn eigen risicomodel ontwikkelt, kan plots aanbieder worden — met volledige compliance-plicht.

4

Het reputatierisico van AI zit niet in falende techniek, maar in falende governance en communicatie.

5

DNB gaat AI niet verbieden, maar wel behandelen als kernrisico.

AFSLUITING

Wat vraagt dit van u?

AI raakt de kern van uw organisatie: besluitvorming, risicobeheer en het vertrouwen van uw deelnemers. Beheerst inzetten vereist bewuste keuzes op bestuursniveau.

1

Inventariseer AI-gebruik organisatiebreed

2

Bepaal rol: gebruiker of aanbieder

3

Richt governance en toezicht in

4

Investeer in AI-expertise op bestuursniveau

5

Leg vast waarom uw AI-aanpak proportioneel is

Conclusie: Pensioenfondsen moeten veel harder nadenken over de beheersing van AI-risico's

Contactgegevens

Arie van den Bergen

arie@finnicklegal.nl

Tel: (+31) 6 5787 8293

[Connect with me on LinkedIn](#)

Finnick Legal B.V.

President Kennedylaan 19

2517 JK Den Haag

<https://finnicklegal.nl/>